

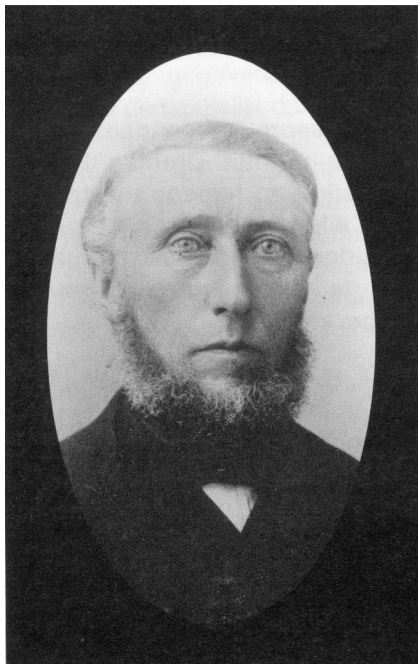
De molen van Briek te Zuidbroek

door H. A. Hachmer

Eind vorig jaar verwierf het Veenkoloniaal Museum te Veendam enkele opmerkelijke voorwerpen. De familie Stukje uit het Drentse Borger bracht enige zeer oude meelzakken, afkomstig van molens uit de provincie Groningen. De meelzakken stammen allen uit de jaren '60 en '70 van de vorige eeuwen zijn door hun ouderdom een zeldzaamheid. Onderzoek naar de namen en initialen op de zakken bracht gegevens boven water over de molens waar ze thuis hoorden.

Op één van de meelzakken staat met sierlijke letters de naam F. Briek. Op de achterzijde staat een gestyleerde stellingmolen. In het bovenachtkant zitten ruitvormige raampjes. Het onderstuk is twee verdiepingen hoog. Gelukkig bezat de familie Stukje nog enkele documenten betreffende de molen en enige foto's van de molenaar en zijn vrouw.

Freerk Briek mocht zich sedert 26 oktober 1864 eigenaar noemen van een achtkante pel- en roggemolen aan de Uiterburen (Heiligelaan) te Zuidbroek. De molen stond tegenover de Vredenburg. Briek kocht de molen van Fokko Daniels de Jager, na eerst zijn molen in Borgercompagnie Sappemeerzijde aan T. Kreps uit Borgercompagnie te hebben verkocht.

Freerk Briek, * 7 april 1840 - † 19 februari 1903

Sia Margaretha Boerhave, * 11 december 1838 - † 12 september 1909

De door Freerk Boeles Briek en zijn vrouw Sia Margaretha Boerhave aangekochte molen stond op een historische plaats. In de 18e eeuw bevond zich hier een forse standerdmolen op een berg. Op 24 juli 1828 werd de standerdmolen door Fokke Poppes Mulder verkocht aan Boele Hindriks Briek, afkomstig van Nieuw-Scheemda. Deze liet in april 1830 de standerdmolen slopen en vervangen door een achtkante koren- en pelmolen. De stelling bevond zich op 30 voet en de molen had een vlucht van 72 voet. In welk jaar de molen van Boele Hindriks Briek overgegaan is naar de eerder genoemde Fokko Daniëls de Jager, is (nog) niet bekend. In 1864 kwam de molen weer in bezit van de familie Briek.

In 1882 liet Freerk Briek de molen, het molenhuis en de inboedel verzekeren voor f 5.350,- bij de Belgische Maatschappij van Algemeene Assurantiën te Brussel. Er werd een premie van f 6,69 per jaar betaald. Het lage bedrag waarvoor de molen was verzekerd, wekt enige verbazing. Nog geen zes jaar daarvoor had Briek alleen al de pel- en koren-molen inclusief meel, tarwe, rogge, gerst en gereedschappen verzekerd voor f 15.000,- bij een Rotterdamse maatschappij. De achteruitgang in het molenaarsbedrijf kan een oorzaak zijn geweest. Freerk kon in ieder geval niet alleen van de molen leven. Hij was ook keuterboer en bezat in zijn schuur een karn- en melkinrichting.

In de avond van 18 april 1884 werd de molen door een te warm gelopen koningspil in vlam gezet. Alleen het muurwerk bleef staan. Freerk vroeg na de brand in een advertentie een gebruikt achtkant te koop, maar de molen werd waarschijnlijk niet herbouwd.

Toen Freerk Boeles Briek op 19 februari 1903 op 62-jarige leeftijd overleed, was er in zijn testament nog steeds sprake van de beklemming van het muur en ijzerwerk van een eertijds afgebrande pel- en korenmolen. Het is erg onwaarschijnlijk, dat dit het restant was van een derde molen.

De heer B. van der Veen Czn. trok een halve eeuw geleden, na enig speurwerk te Zuidbroek, dezelfde conclusie. Hij vond evenmin een foto van de molen.

Toch bestaat er een foto, waarop een klein deel van de molen zichtbaar is. Fotograaf H. Frank uit de stad Groningen legde enkele jaren voor de brand enkele delen van Zuidbroek vast op de gevoelige plaat. Naast de dorpsbewoners fotografeerde hij onbedoeld de wieken en de kap van de molen van Briek. Ze zijn nog net boven de bomen zichtbaar.

De molenaar en zijn vrouw werden door collega's van Frank gefotografeerd. Samen met de oude meelzakken vormen zij nog de enige herinneringen aan de molen van de Uiterburen.

De Uiterburen te Zuidbroek. Boven het huisje zijn tussen de bomen door de kap en wieken van de molen zichtbaar. Deze foto is waarschijnlijk voor 1884 genomen. Alle foto's van fam. Stukje te Borger (Dr.).

Afdrukt in "De Zelfzwichter" jaargang 19, maart 1992, nummer 65, pag. 21-24

Deze pagina is onderdeel van de homepage van B. D. Poppen.

<http://www.bdpoppen.nl>